

**OPETUSMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO HELSINGIN KAUPPAKORKEAKOULUN
VUODEN 2006 TOIMINNASTA**

1. TULOKSELLISUUS JA TULOSTAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

1.1. TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS

Yliopiston toiminnan taloudellisuus on heikentynyt edellisestä vuodesta. Toiminnan tuottavuus on noussut tohtorikoulutuksessa, mutta peruskoulutuksessa on lievää laskua.

Liiketaloudellisen maksullisen toiminnan tavoitteet ylitettiin, vaikka tulot alenivat edellisestä vuodesta. Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot lisääntyivät edellisestä vuodesta. Toimintamäärärahoja siirtyi seuraavalle vuodelle 6,6 M€, mikä on edellistä vuotta selkeästi enemmän. Syitä siirtyvien määrärahojen korkeaan tasoon on perusteltu. Täydentävän rahoituksen lisääntyminen on myönteistä, joskin taso on edelleen suhteellisen alhainen.

Yliopisto on ollut aktiivisesti kehittämässä Pääkaupunkiseudun yliopistojen yhteistä palvelukeskuskokonaisuutta. Hanke on käynnistynyt hyvin ja toimii esimerkkinä vapaaehtoisesta yhteistyöstä, jonka avulla voidaan toimia tehokkaammin ja palvelut tasalaatuisesti tuottaen. Yhteistyö ei ole rajoittunut pelkästään palvelujen tuottamiseen, vaan kyse on ollut taloushallinnon osalta laajemmasta kehittämistyöstä.

Yliopiston rakenteellisen kehittämisen kauaskantoisin hanke on innovaatioyliopiston toteuttaminen yhdessä Teknillisen korkeakoulun ja Taideteollisen korkeakoulun kanssa.

Yliopiston rakenteellisen kehittämisen tulee tukea innovaatioyliopiston toteuttamista.

Yliopistolta odotetaan kauppatieteen alan korkeakoulutusta koskevan selvityksen valmistuttua linjauksia Mikkelissä tapahtuvan toiminnan kehittämisen osalta ottaen huomioon työnjako ammattikorkeakoulutuksen kanssa ja yhteistyömahdollisuudet muiden kauppatieteellisten yksiköiden kanssa.

1.2. TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA

Tohtoritutkintojen määrät ovat hyvällä tasolla. Tohtorin tutkintotavoitteen saavuttamisaste oli 105 %. Lisääntynyt täydentävä julkinen rahoitus antaa mahdollisuudet kehittää tutkimusta ja tutkijankoulutusta valituilla aloilla. Yliopiston tutkimustoimintaa on organisoitu painoalojen kautta teemoitetuiksi ohjelmiksi. Painoalat on ensivaiheessa määritely melko laajoiksi.

Ylempien korkeakoulututkintojen kohdalla ei ole edetty tavoitteen mukaisesti. Ylempien korkeakoulututkintojen määrä laski edellisestä vuodesta. Tavoitteen saavuttamisaste oli 91 %, mikä oli heikompi kuin kauppatieteellisellä alalla keskimäärin. Yliopisto on selvittänyt syitä tutkintomäärien vaihteluun ja pyrkinyt tilanteen korjaamiseen käytettävissä olevin keinoin, kuten opiskelijapalveluja kehittämällä. Yliopistosta valmistutaan kuitenkin suhteellisen nopeasti ja opintopistekertymät ovat hyvää tasoa. Yliopisto on kiinnittänyt huomiota opintojen esteettömyyttä edistäviin toimenpiteisiin.

Kansainvälinen ulottuvuus näkyy yliopiston koko toiminnassa. Yliopiston saamat laatutunnustukset ovat arvokkaita kansainvälistyvillä koulutusmarkkinoilla toimittaessa. Akkreditointiin liittyneiden toimenpiteiden kautta on luotu pohjaa myös innovaatioyliopistoon liittyvälle valmistelulle. Yhteistyöverkostojen kautta yliopiston vaikuttavuus on merkittävämpää kuin käytettyjen määrällisten indikaattorien perusteella voisi päätellä. Täydennyskoulutuksen ja avoimen yliopiston opiskelijamäärät ovat laskeneet eikä avointa tutkintoväylää koskevissa tavoitteissa ole edistytty.

Yliopiston tulee kehittää opiskelijavalintoja siten, että yliopistojen yhteishakujärjestelmään siirtyminen on mahdollista vuoden 2008-2009 valinnoissa.

Täydennyskoulutuksen laatua ja tehokkuutta tulee parantaa sekä huolehtia aiempaa paremmin akateemisen väestön osallistumismahdollisuuksista. Avoimen yliopiston kehittämisessä tulee painottaa aikuisväestön osaamis- ja sivistystarpeita, parantaa työikäisen aikuisväestön mahdollisuuksia hankkia (alempi) korkeakoulututkinto sekä tehostaa alueellista yhteistyötä.

Toimenpiteitä perusteettomien määräaikaisten palvelussuhteiden vähentämiseksi tulee jatkaa. Yliopiston tulee henkilöstrategiassaan varautua rakenteellisen kehittämisen ja tuottavuusohjelman aiheuttamiin henkilöstörakenteen muutoksiin.

2. TULOKSELLISUUDEN RAPORTOINNIN ASIANMUKAISUUS

Yliopisto on laatinut tilinpäätöksensä noudattaen pääosin opetusministeriön 18.1.2007 antamaa suositusta yliopistojen tilinpäätöksen rakenteeksi, jossa on otettu huomioon myös Valtiontalouden tarkastusviraston tilintarkastuskertomuksissa esiin nostamia kehittämistarpeita. Maksullisen ja yhteisrahoitteisen tiedot käsitellään ohjeesta poiketen tuotto- ja kululaskelmien ja liitetietojen yhteydessä.

Yliopisto on käsitellyt varsin kattavasti yliopistolle asetettujen tavoitteiden toteutumista. Taloudellisuuden ja tuottavuuden kehitystä on tarkasteltu aiempaa systemaattisemmin. Toteutunutta kehitystä arvioitiin aikaisempien vuosien tuloksiin ja tavoitteisiin, mutta vähemmän vertailuja tehtiin suhteessa yliopiston kannalta keskeisiin muihin yliopistoihin. Toiminnan tuloksellisuutta tarkasteltiin edellisiä vuosia laajemmin tunnuslukujen avulla. Toiminnallisesta tehokkuudesta esitettyjen tietojen luotettavuutta heikentää työajankohdentamiseen liittyvä arvionvaraisuus. Yliopisto ei ole laatinut pyydettyä elinikäisen oppimisen strategiaa.

Sopimuskauden 2007-2009 tulosneuvotteluihin liittynyt tiedonvaihto ministeriön ja yliopistojen välillä tapahtui kokonaisuudessaan KOTA -tietojärjestelmän kautta ja itse valmisteluprosessikin pääosin. Prosessin onnistumisen kannalta tärkeää oli, että yliopiston toimitettavaksi pyydettyjen tietojen luotettavuudessa ja annettujen määräaikojen noudattamisessa ei ollut ongelmia.

Edellisessä tilinpäätöskannanotossa esitetyt kehittämistoimet ovat edelleen ajankohtaisia. Ohjauksen näkökulmasta on tärkeää, että yliopisto seuraavissa tilinpäätöksissä arvioi nykyistä tarkemmin, mistä mahdolliset tavoitteiden ja saavutettujen tulosten väliset erot johtuvat. Keskeisten arviointihankkeiden ohella niiden tuloksia ja päätettyjä jatkotoimia tulee käsitellä laajemmin.

Yliopiston tulee laatia elinikäisen oppimisen strategia helmikuuhun 2008 mennessä tai muulla tavoin selkiyttää elinikäisen oppimisen mahdollisuuksien kehittämistä tulevassa toiminnassaan.

Yliopiston on huolehdittava, että Valtiokonttorin ohjeistuksen (15.6.2006, Dnro 207/03/2006) mukaisesti vuoden 2007 lopusta lähtien tuloksellisuustiedot sekä suunnittelun ja seurannan asiakirjat julkaistaan Netrassa.

Yliopiston on kehitettävä rakenteellisen kehittämisen ja tuottavuushankkeiden toimenpiteiden, voimavarojen uudelleen kohdentamisen ja henkilöstövaikutusten seuranta siten, että näistä voidaan luotettavasti raportoida osana tilinpäätöstä.

Yliopiston tulee ilmoittaa Valtiontalouden tarkastusviraston lisäksi opetusministeriölle 15.8.2007 mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tuloksellisuuden laskentatoimensa järjestämiseksi valtion talousarviosta annetun lain 16 §:n edellyttämällä tavalla.

3. OPETUSMINISTERIÖN TOIMENPITEET TULOSELLEISUUDEN PARANTAMISEKSI

Korkeakoulujen rakenteellisen kehittämisen linjaukset valmistellaan Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman lausunnolle lähtevään luonnokseen kesäkuun aikana. Kehittämissuunnitelman hyväksymisen jälkeen valmistellaan konkreettinen ja yksityiskohtainen toimenpideohjelma helmikuun 2008 alkuun mennessä. Tähän liittyen opetusministeriö käynnistää selvityksen ruotsinkielisen korkeakoulutuksen rakenteesta ja koulutustarpeista.

Yliopistolain ja siihen liittyvien muiden säädösten kokonaisuudistuksen valmistelu käynnistetään välittömästi. Valmistelun aikana kuullaan riittävästi yliopistoyhteisöä ja sidosryhmien edustajia, niin että uudistuksen linjauksille varmistetaan laaja tuki. Tavoitteena on valmistella tarvittavat hallituksen esitykset niin, että ne voidaan antaa eduskunnalle kevätestuntokaudella 2009. Tässä yhteydessä yliopistojen taloudellista autonomiaa lisätään mahdollistamalla yliopistoista julkisoikeudellisia oikeushenkilöitä tai yksityisoikeudellisia säätiöitä. Samanaikaisesti uudistetaan yliopistojen hallintoa ja päätöksentekojärjestelmää.

Yliopistojen ohjaus- ja rahoitusjärjestelmän uudistaminen valmistellaan lainsäädäntöuudistusten kanssa samassa aikataulussa, siten, että vuonna 2009 käytävät kauden 2010-2012 tulosneuvottelut voidaan käydä uudelta pohjalta. Yliopistojen tutkimustoimintaa ja yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavia indikaattoreita ja tilastointia kehitetään osana ohjauksen uudistamista.

Yliopistojen toiminnan laadun ja laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseksi Korkeakoulujen arviointineuvosto auditoi kaikkien yliopistojen laadunvarmistusjärjestelmät vuoden 2011 loppuun mennessä.

Valtion tuottavuusohjelmaa tarkistetaan siten, ettei se heikennä yliopistokoulutuksen laatua sekä tieteen ja tutkimuksen vaikuttavuutta.

Kansainvälistymisen kansallisen strategian valmistelu käynnistetään niin, että uusi strategia on valmis vuonna 2009.

Opetusministeriö seuraa korkeakoulukeksintöjä koskevan lainsäädännön (369/2006) toimivuutta ja täytäntöönpanoa yliopistoissa.

Opetusministeriö käynnistää yhteistyössä yliopistojen kanssa selvitys- ja valmistelutyötä avoimen yliopiston kehittämissä politiikan sekä hallitusohjelmaan sisältyvien täydennyskoulutusmahdollisuuksien laajentamista sekä oppisopimustyyppisen koulutuksen käyttöönottoa koskevien tavoitteiden edistämiseksi.

Opetusministeriö tukee yliopistojen toimia kustannuslaskennan kehittämiseen ja työkustannusten oikeaan kohdentamiseen liittyviä kehittämistoimia ottaen huomioon valtiovarainministeriön kokonaiskustanusmallityöryhmän tulevat suositukset. Merkittävimpana yksittäisenä toimena on opetusministeriön tukema projektimuotoisen tutkimustoiminnan hallinnoinnin kehittäminen.

LIITTEET

LIITE 1 Määrällisten tavoitteiden toteuma